

Bosna i Hercegovina
Komisija/Povjerenstvo za očuvanje
nacionalnih spomenika

Босна и Херцеговина
Комисија за очување
националних споменика

**SREDNJOROČNI PLAN RADA
POVJERENSTVA ZA OČUVANJE NACIONALNIH SPOMENIKA
ZA RAZDOBLJE 2022-2024. GODINE**

Sarajevo, srpanj 2021. godine

SADRŽAJ

Poglavlje 1: Strateški okvir	1
Poglavlje 2: Vizija i misija	2
Poglavlje 3: Sudionici i partneri	2
Poglavlje 4: Osnovna programska opredjeljenja	5
Poglavlje 5: Resursi i kapaciteti potrebni za postizanje ciljeva.....	8
Poglavlje 6: Okvir za praćenje provedbe plana i evaluaciju rezultata.....	11
PRILOG 1: Akcijski plan Srednjoročnog plana rada institucije	
PRILOG 2: Pregled zakona, drugih propisa i razvojno-investicionih projekata / programa predviđenih Srednjoročnim planom rada institucije	

Poglavlje 1: Strateški okvir

Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) je institucija Bosne i Hercegovine uspostavljeno na temelju Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i Odluke o Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika koju je donijelo Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 119. sjednici, održanoj 21. 12. 2001. godine, a kojom su, sukladno odredbama Aneksa 8., utvrđena osnovna načela i ciljevi djelovanja Povjerenstva, te njezini primarni zadatci i ovlaštenja kao institucije Bosne i Hercegovine. Odluka je objavljena u "Službenom glasniku BiH", br. 1/02, 10/02, 42/16 i 50/17.

Na temelju ovlaštenja iz Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Povjerenstvo donosi odluke o proglašenju pokretnih i nepokretnih dobara nacionalnim spomenikom, primjenjujući Pravilnik o kriterijima vrednovanja i kategorizaciji nacionalnih spomenika, broj 11-02.14-40/19-13 od 29.11.2019. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 82/19).

Na temelju Pravilnika o aktivnostima vezanim za međunarodnu suradnju ("Službeni glasnik BiH", broj 29/02), koji je donijelo Predsjedništvo BiH, Povjerenstvo daje inicijativu za pokretanje postupka za zaključivanje međunarodnih ugovora, priprema prijedloge ugovora, sudjeluje u prethodnim pregovorima radi zaključivanja međunarodnih ugovora na ekspertnoj razini, izvršava međunarodne ugovore, te obavlja druge poslove međunarodne suradnje u oblasti zaštite nacionalnih spomenika.

Sukladno svojem mandatu i ovlaštenjima Povjerenstvo je donijelo Strateški plan razvitka Povjerenstva za razdoblje 2020-2024.

Pored Aneksa 8., Odluke Predsjedništva BiH o Povjerenstvu i Pravilnika Predsjedništva BiH o aktivnostima vezanim za međunarodnu suradnju, strateški okvir djelovanja predstavljaju i sljedeći dokumenti:

- Strateški okvir za Bosnu i Hercegovinu;
- dokumenti o IPA programima;
- zakoni o provedbi odluka Povjerenstva u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu BiH;
- međunarodne konvencije u oblasti zaštite kulturnog naslijeđa koje je BiH ratificirala:

Konvencije UNESCO-a

- Konvencija za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba (Hag, 1954. godine) – Pravilnik sa protokolima I i II;
- Konvencija o mjerama za zaštitu i sprječavanje nedozvoljenog uvoza, izvoza i prijenosa vlasništva nad kulturnim dobrima (1970);
- Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Pariz, 1972. godine);
- Konvencija o zaštiti podvodnog kulturnog naslijeđa (Pariz, 2001. godine);
- Konvencija o zaštiti nematerijalnog kulturnog naslijeđa (Pariz, 2003. godine);
- Konvencija o zaštiti i promociji kulturnih različitosti (Pariz, 2005. godine).

Konvencije Vijeća Europe

- Europska konvencija o kulturi (Pariz, 1954. godine);
- Europska konvencija o zaštiti arheološkog naslijeđa (London, 1969. godine, revidirana u Valetti 1992. godine. BiH nije potpisnica revidirane konvencije);

- Europska konvencija o kulturnom krajoliku (Firenca, 2000. godine);
- Okvirna konvencija o vrijednostima kulturnog naslijeđa za društvo (Faro, 2005. godine).

Ostale međunarodne konvencije i dokumenti (povelje, preporuke, rezolucije i sl.) iz oblasti zaštite kulturnog naslijeđa.

Poglavlje 2: Vizija i misija

Vizija

Očuvanjem, uvažavanjem i promocijom vrijednosti cjelokupnog naslijeđa Bosne i Hercegovine, Povjerenstvo će doprinijeti održivom razvitku društva temeljenom na poštovanju ljudskih prava, međusobnom uvažavanju, inkluzivnom pristupu naslijeđu i očuvanju naslijeđa za buduće generacije.

Misija

Očuvati kulturno naslijeđe Bosne i Hercegovine za sve njezine građane, putem identifikacije i zaštite nacionalnih spomenika, promocije cjelokupnog bosanskohercegovačkog naslijeđa, te provođenjem kampanja o njegovoj ugroženosti i rizicima za očuvanje.

Poglavlje 3: Sudionici i partneri

Institucije na državnoj razini

- Predsjedništvo BiH – imenuje članove Povjerenstva na temelju članka 2. stavak 2. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH i članka 5. stavak 1. Odluke o Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika („Službeni glasnik BiH“, br. 1/02, 10/02, 42/16 i 50/17).
- Ministarstvo civilnih poslova BiH (MCP) – mjerodavno za obavljanje poslova u oblasti kulture (pored ostalih oblasti), koji se odnose na utvrđivanje osnovnih načela koordiniranja aktivnosti, usuglašavanja planova entitetskih tijela vlasti i definiranje strategije na međunarodnoj razini.
- Državno povjerenstvo za suradnju BiH sa UNESCO-om (Državno povjerenstvo) – ustanovljeno kao savjetodavno tijelo Vijeća ministara BiH za poslove međunarodne suradnje Bosne i Hercegovine i UNESCO-a u oblasti obrazovanja, znanosti, kulture i informiranja.
- Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (MVTiEO) – mjerodavno za koordinaciju svih aktivnosti i usuglašavanje planova između entitetskih vlasti i međunarodnih institucija u oblasti prirodnih resursa, zaštite okoliša, poljoprivrede i energije, te izdavanje dozvola za izvoz i uvoz umjetničkih djela i antikviteta.

Institucije na entitetskim razinama

Prema zakonima o provedbi odluka Povjerenstva, Federacija BiH, Republika Srpska i Brčko distrikt BiH dužni su da, putem svojih mjerodavnih tijela, ulože sve napore da poduzmu odgovarajuće pravne, znanstvene, tehničke, administrativne i financijske mjere neophodne za zaštitu, konzervaciju, prezentaciju i rehabilitaciju nacionalnih spomenika.

Ministarstva mjerodavna za prostorno uređenje entiteta i mjerodavna služba Brčko Distrikta BiH izdaju odobrenja za radove na nacionalnim spomenicima, te odobrenja za gradnju u zaštićenom području nacionalnog spomenika, i to:

- Federalno ministarstvo prostornog uređenja,
- Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske i
- Odjel za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove Vlade Brčko distrikta BiH.

Federalno ministarstvo kulture i sporta – vrši poslove koji se odnose na zaštitu i korištenje kulturno- povijesnog naslijeđa. Ovo ministarstvo utvrđuje kriterije na temelju kojih Vlada Federacije BiH donosi odluke o financiranju projekata zaštite.

Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske – vrši poslove koji se odnose na zaštitu i rabljenje kulturno- povijesnog i prirodnog naslijeđa, pripremanje programa i sporazuma o kulturnoj suradnji.

Entitetske institucije zadužene za zaštitu naslijeđa vrše stručne poslove u oblasti zaštite i rabljenja kulturno-povijesnog naslijeđa, stručni nadzor nad realiziranjem programa i projekata zaštite i rabljenja objekata naslijeđa, daju mišljenja na projekte zaštite i rabljenja objekata kulturno- povijesnog naslijeđa, i to:

- Zavod za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta i
- Republički zavod za zaštitu kulturno- povijesnog i prirodnog naslijeđa RS.

Entitetske inspekcije vrše poslove inspekcije i nadzora zaštićenih područja na kojima se dobra nalaze i ovlaštene su da poduzmu zakonske mjere zaštite, uključujući odluke kojima se obustavljaju svi zahvati koji nisu sukladni zakonu, odnosno dobra dovode u stanje u kojima su bila prije nezakonitih ili nestručnih zahvata, i to urbanističko-građevinske inspekcije u sastavu:

- Federalne uprave za inspekcijske poslove,
- Republičke uprave za inspekcijske poslove Republike Srpske i
- Vlade Brčko distrikta.

Znanstvene i stručne institucije u BiH:

- Arhivi (Arhiv BiH, Historijski arhiv, Arhiv Unsko-sanskog kantona i dr.);
- Znanstveni instituti (Orijentalni institut, Institut za povijest, Bošnjački institut i dr.);
- Sveučilišta (Sarajevo, Banja Luka, Mostar i dr.);
- Knjižnice (Nacionalna biblioteka BiH, Narodna biblioteka Banja Luka, JU knjižnice u Tuzli, Maglaju, Mostaru, Visokom, Zenici, Trebinju, Bihaću, Bijeljini itd.);
- Muzeji (Zemaljski Muzej BiH, muzeji u Travniku, Konjicu, Trebinju, Zenici, Sarajevu, Banja Luci, Mostaru, Bijeljini, Doboju itd.);
- Akademija znanosti i umjetnosti BiH;
- Asocijacija BAM.

Ostale institucije na entitetskoj, kantonalnoj i lokalnoj razini koje imaju mjerodavnosti vezane za upravljanje kulturnim naslijeđem:

Na razini FBiH:

- Federalno ministarstvo turizma i okoliša;
- Geodetska uprava FBiH.

Na razini RS:

- Ministarstvo trgovine i turizma Republike Srpske;
- Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove.

Na kantonalnoj razini u FBiH (*u Federaciji Bosne i Hercegovine od 10 županija, ustanovljeni su kantonalni zavodi u 5 županija*):

- Kantonalni zavod za zaštitu kulturno- povijesnog i prirodnog naslijeđa Sarajeva, Sarajevo;
- Kantonalni zavod za urbanizam prostorno planiranje i zaštitu kulturno – historijskog/povijesnog naslijeđa Srednjobosanske županije, Bugojno;
- Zavod za zaštitu i korištenje kulturno- povijesnog i prirodnog naslijeđa Tuzlanske županije, Tuzla;
- Zavod za zaštitu kulturno-povijesne baštine Hercegovačko-neretvanske županije, Mostar;
- Kantonalni zavod za zaštitu kulturno- povijesnog i prirodnog naslijeđa Unsko-sanske županije u Bihaću.

Na lokalnoj razini:

- općinske službe mjerodavne za katastar i prostorno planiranje;
- zemljišno-knjižni uredi u sastavu općinskih sudova (u Federaciji BiH), odnosno Republičke uprave za geodetska i imovinsko-pravna pitanja (u Republici Srpskoj);
- Agencija „Stari grad“, Mostar;
- JU Agencija za kulturno-povijesnu i prirodnu baštinu i razvoj turističkih potencijala grada Jajca, Jajce.

Ostali:

- nevladine organizacije;
- vjerske zajednice;
- turističke zajednice;
- diplomatsko-konzularna predstavništva u BiH;
- diplomatsko-konzularna predstavništva BiH u drugim zemljama;
- svi mediji, kao i oni specijalizirani za određene teme.

Međunarodne organizacije za kulturu:

- UNESCO, Centar za svjetsko naslijeđe (WHC) i savjetodavna tijela ICOMOS, ICCROM i ICOM;
- American Ambassadors Fund for Cultural Preservation;
- Vijeće Europe;
- Britansko Vijeće;
- World Monument Watch;
- Europska asocijacija arheologa (EAA);
- Archaeological Institute of America;
- Islamic Conference Research Center (IRCICA);
- UNDPi;
- Istituto Centrale ICCD Rim;
- Zavod za zaštitu naslijeđa Dubrovnik;
- Ministarstvo kulture Republike Hrvatske;
- Društvo konzervatora Srbije;

- Republički zavod za zaštitu spomenika kulture Beograd;
- Akademija SANU Beograd i dr.

Poglavlje 4: Osnovna programska opredjeljenja

Osnovna programska opredjeljenja proizašla su iz mjerodavnosti i ovlaštenja Povjerenstva i ovdje su predstavljena putem programa i projekata koji doprinose ostvarenju specifičnih i srednjoročnih ciljeva, te u konačnici i strateškog cilja. Problem predstavlja nepostojanje mehanizma koordinacije između institucija i tijela vlasti na različitim razinama.

Strateški cilj: Identificiranje i očuvanje naslijeđa za buduće generacije Srednjoročni / Operativni cilj: Integrirana zaštita nacionalnih spomenika

Donošenjem odluka o proglašenju kulturnih dobara nacionalnim spomenicima Bosne i Hercegovine, Povjerenstvo nastoji uspostaviti efikasan i participacijski sustav zaštite. Svaka pojedinačna odluka treba ispuniti suvremene zahtjeve i trendove u očuvanju naslijeđa, predstavljanju i održivom upravljanju naslijeđem, oslanjajući se na preporuke međunarodnih konvencija i mogućnosti zakonodavnog sustava u zemlji, osiguranjem sudjelovanja javnosti i daljnjom demokratizacijom procesa proglašenja.

Postizanju cilja Integrirane zaštite nacionalnih spomenika doprinosi program Zaštite i rehabilitacije nacionalnih spomenika koji se provodi kroz projekte 1.1. Zaštita nacionalnih spomenika i 1.2. Rehabilitacija nacionalnih spomenika.

Program 1: Zaštita i rehabilitacija nacionalnih spomenika

Projekat 1.1. Zaštita nacionalnih spomenika

Priprema odluka

Na temelju ovlaštenja iz Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Povjerenstvo razmatra i donosi odluke o proglašenju pokretnih i nepokretnih dobara nacionalnim spomenicima i vrši njihovu kategorizaciju, primjenjujući Pravilnik o kriterijima vrednovanja i kategorizaciji nacionalnih spomenika („Službeni glasnik BiH“, broj 82/19).

Za dobra koja ne ispunjavaju propisane kriterije za proglašenje nacionalnim spomenikom, Povjerenstvo donosi odluku kojom se utvrđuje da predloženo dobro ne ispunjava te kriterije (tzv. “negativne odluke”).

Odredbom člana 40. Poslovnika o radu Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika (“Službeni glasnik BiH“, broj 47/16) utvrđeni su slučajevi u kojima Povjerenstvo može odlučiti o izmjeni ili dopuni ranije donesene odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom. Izmjene i dopune odluke u propisanim slučajevima donose se na način i prema postupku propisanim za donošenje odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

Povjerenstvo će bez posebnog zahtjeva donositi pojedinačne konačne odluke o proglašenju nacionalnim spomenikom za sva dobra koja se nalaze na Privremenoj listi nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, broj 33/02),

te i za njih provoditi postupak predviđen člankom V Aneksa 8. i Poslovníkom o radu Povjerenstva.

Postupak za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom pokreće se na temelju peticije – prijedloga za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom, koja se podnosi Povjerenstvu sukladno članku V Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH. Povjerenstvo je utvrdilo jedinstveni obrazac peticije prema vrsti dobra (pokretna i nepokretna dobra) i te obrasce objavilo na službenoj web-stranici Povjerenstva. Peticiju može podnijeti bilo koja pravna ili fizička osoba u Bosni Hercegovini.

Godišnji Plan odluka o proglašenju dobara nacionalnim spomenicima donosi se na temelju Liste peticija i Privremene liste nacionalnih spomenika BiH, nakon čega se izrađuje prijedlog angažovanja suradnika i utvrđuju prioriteta za izradu odluka.

Za svaku pojedinačnu odluku, u postupku njezine pripreme, vrši se prikupljanje arhivske, povijesne i tehničke dokumentacije, prikupljanje stavova svih zainteresiranih strana, tehnička procjena stanja kulturnog dobra i tehnička i geodetska snimanja i dokumentiranje dobra, uvid u katastarsku i plansku dokumentaciju i upravne spise u općini na čijem se području predmetno dobro nalazi. Odluka sa obrazloženjem i pratećom dokumentacijom je rezultat istraživačkog i stručnog rada stručnog osoblja Povjerenstva i predstavlja osnovni element zaštite spomenika.

Povjerenstvo donosi sljedeće odluke:

- odluke o proglašenju dobara nacionalnim spomenikom,
- odluke kojima se utvrđuje da predložena dobra ne ispunjavaju kriterije za proglašenje nacionalnim spomenicima i
- odluke kojima se ranije donesene odluke mijenjaju, dopunjavaju, ispravljaju ili ukidaju.

Odluke se usvajaju na sjednicama Povjerenstva, ispravljaju prema zaključcima sa sjednice, lektoriraju, objavljuju (dispozitiv) u „Službenom glasniku BiH“ i na službenoj web stranici Povjerenstva (kompletna odluka), arhiviraju u Arhivi i Bibliotečko-dokumentacionom centru Povjerenstva. Nakon objave u „Službenom glasniku BiH“, Povjerenstva podnosi zahtjeve mjerodavnim općinskim sudovima u Federaciji BiH, ili drugim mjerodavnim tijelima (područne jedinice Republičke uprave za geodetska i imovinsko pravna pitanja RS), za upis zabilježbe o nepokretnim nacionalnim spomenicima u zemljišne knjige i poduzima aktivnosti na otklanjanju nedostataka kada upis zabilježbi u zemljišne knjige nije proveden.

Prema zakonima o provedbi odluka Povjerenstva, odgovornost za provedbu odluka Povjerenstva imaju entitetske vlade i Vlada Brčko distrikta i njihove institucije mjerodavne za prostorno uređenje, zaštitu naslijeđa, inspeksijske poslove i dr. Entiteti su dužni da, putem svojih tijela ulože sve napore da osiguraju financijske, administrativne, tehničke, znanstvene i pravne uvjete za zaštitu, očuvanje, prezentaciju i rehabilitaciju nacionalnih spomenika. Oštećenje ili uništenje nacionalnog spomenika predstavlja kazneno djelo sukladno važećim kaznenim zakonima (u RS, FBiH, BD).

Praćenje implementacije odluka

Povjerenstvo prati implementaciju odluka za nacionalne spomenike, te provodi sljedeće aktivnosti:

- Na zahtjev fizičkih ili pravnih osoba daje stručna mišljenja i stavove vezane za tumačenje odluka, kao i stručno mišljenje o usuglašenosti projektne dokumentacije za izvođenje radova sa propisanim mjerama zaštite iz odluka Povjerenstva;
- Sudjeluje u radu stručnih timova koje obrazuju druge institucije na svim razinama u BiH (Savjeti regulacijskih planova za Blagaj i Počitelj, i dr.);
- Za nacionalne spomenike koji su prioritet za rehabilitaciju, Povjerenstvo entitetskim vladama dostavlja zahtjev za financijsku podršku;
- Predlaže relevantnim institucijama mjere i aktivnosti na boljoj provedbi odluka i preporuka iz međunarodnih konvencija i drugih dokumenata iz oblasti zaštite kulturnog naslijeđa.

Obilježavanje nacionalnih spomenika

Povjerenstvo je obvezno utvrditi tehničke uvjete za izradu i postavljanje informacijske ploče sa osnovnim podacima o spomeniku i odluci o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom. U proračunu Povjerenstva do sada nisu bila osigurana sredstva za izradu i postavljanje informacijskih ploča. Prema zahtjevima vlasnika, korisnika i lokalnih vlasti, Povjerenstvo utvrđuje tekst, grafičke priloge, izgled i materijalizaciju informacijskih ploča i dostavlja vlasnicima, korisnicima i lokalnim vlastima, uz zahtjev da osiguraju uvjete za izradu i postavljanje takvih ploča.

Spomenici u opasnosti

Povjerenstvo prati i razmatra stanje i aktivnosti u svezi sa nacionalnim spomenicima ugroženim nezakonitom izgradnjom, nestručnom rekonstrukcijom, neodržavanjem ili nekim drugim vidom destrukcije. Povjerenstvo vodi Listu ugroženih spomenika za koje je neophodno provesti hitne mjere zaštite da bi se spriječilo njihovo uništenje. U konkretnim slučajevima Povjerenstvo obavještava mjerodavne entitetske i druge organe o ugroženosti spomenika, te predlaže mjere zaštite sukladno zakonu i odlukama Povjerenstva.

Monitoring stanja spomenika

Redovit pregled općeg stanja očuvanosti nacionalnog spomenika i njegovih vrijednosti i značaja obavlja se u okviru monitoringa – praćenja provođenja odluka Povjerenstva i stanja u zaštićenom prostoru, a vrši se prema Obrascu za monitoring, odnosno monitoring izvješću. Dokumentacija nastala u procesu monitoringa predstavlja sastavni dio izvješća o monitoringu.

Povjerenstvo posebice prati stanje nacionalnih spomenika upisanih na Listu svjetskog naslijeđa UNESCO-a (Stari most i Stari grad Mostar, Most Mehmed paše Sokolovića u Višegradu, Stećci srednjovjekovni nadgrobnih spomenici – 28 nekropola iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore i Hrvatske) i Tentativnu listu svjetskog naslijeđa (Stolac, Počitelj, Blagaj, Jajce, Sarajevo i Jevrejsko groblje u Sarajevu).

Suradnja sa institucijama u BiH

U cilju vršenja nadzora, odnosno praćenja provedbe utvrđenih mjera zaštite nacionalnih spomenika, Povjerenstvo uspostavlja suradnju sa mjerodavnim institucijama i tijelima za zaštitu naslijeđa na entitetskom ili nekoj drugoj razini, predstavnicima lokalne zajednice i drugim zainteresiranim fizičkim i pravnim osobama.

Povjerenstvo, kroz svoj redovit rad, nastoji biti u kontaktu sa mjerodavnim institucijama za zaštitu naslijeđa na svim razinama vlasti, kako bi na vrijeme bilo poznato sa planiranim intervencijama na nacionalnom spomeniku ili u njegovom zaštitnom pojasu, odnosno da bi na vrijeme, prije planiranja ili provedbe intervencije, upoznalo druge institucije, razine vlasti ili investitore o mjerama zaštite i mogućim dozvoljenim intervencijama na nacionalnim spomenicima ili u njihovom zaštitnom pojasu. Suradnja institucija i tijela svih razina vlasti je nužna kako bi se očuvale vrijednosti naslijeđa te omogućio ispravan i održiv razvitak. Iz tog razloga Povjerenstvo osigurava savjetodavnu pomoć svim zainteresiranim stranama, investitorima, lokalnoj zajednici i ostalim institucijama.

Indikator: broj pripremljenih prijedloga odluka (pozitivne, negativne, izmjene i dopune, ispravke i odluke o ukidanju ranije donesenih odluka)

Indikator: broj donesenih odluka (pozitivne, negativne, izmjene i dopune, ispravke i odluke o ukidanju ranije donesenih odluka)

Za nacionalne spomenike koji su prioritet za rehabilitaciju, Povjerenstvo provodi sljedeće aktivnosti:

- Priprema prijedloge projekata zaštite spomenika (aplikacije) i dostavlja ih međunarodnim subjektima sa zahtjevom za osiguranje sredstava za njihovu rehabilitaciju;
- Priprema nominaciju najugroženijih spomenika za upis na Listu 100 najugroženijih dobara u svijetu koju vodi World Monument Watch, u cilju osiguranja finansijskih uvjeta za njihovu rehabilitaciju.

Indikator: broj pripremljenih aplikacija projekata i nominacija

Projekat 1.2. Rehabilitacija nacionalnih spomenika

Projekat se realizira donacijama iz stranih i domaćih izvora. Realizacija ovog projekta doprinosi rehabilitaciji nacionalnih spomenika, njihovom integriranju u razvojne planove, kao i prepoznavanju značaja naslijeđa u BiH i potrebi njegove zaštite kod međunarodne i domaće javnosti. Projekat se implementira u skladu sa ugovorima sklopljenim sa donatorima, Pravilnikom o aktivnostima Povjerenstva vezanim za međunarodnu suradnju i zakonskim propisima u BiH.

Indikator: broj projekata i nominacija

Poglavlje 5: Resursi i kapaciteti potrebni za postizanje ciljeva

5.1. Sastav Povjerenstva

Na temelju članka II. stavak 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH i članka 5. Odluke o Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", br. 1/02, 10/02, 42/16 i 50/17), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine donijelo je, na 104. vanrednoj sjednici održanoj 02. veljače 2021. godine, Odluku o imenovanju članova Povjerenstva: Faruka Kapidžića, Anđeline Ošap Gaćanović i Zorana Mikulića. Odluka je objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 9/21.

Predsjedništvo BiH donijelo je, na 25. sjednici održanoj 25. ožujka 2016. godine, Odluku o razrješenju međunarodnih članova Povjerenstva: prof. dr. Zeynep Ahunbay i prof. dr. Martin Cherry. Na istoj sjednici Predsjedništvo je donijelo Odluku o dopuni Odluke o Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", broj 42/16), kojom je u članku 7. utvrđeno da Povjerenstvo usvaja opće spise sa tri glasa – konsenzusom domaćih članova.

Na temelju članka 5. stavak 4. Odluke Predsjedništva Bosne i Hercegovine o Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika, sva tri člana Povjerenstva zasnovala su radni odnos u Povjerenstvu, počev od veljače 2021. godine.

Stručne i administrativne poslove za Povjerenstvo obavlja Tajništvo, koje sačinjava stručno i kompetentno osoblje i to za: graditeljsko naslijeđe, arheološko naslijeđe, pokretno naslijeđe, pravne poslove (pravna zaštita nacionalnih spomenika i opći poslovi), financijske poslove, knjižnične poslove, poslove odnosa sa javnošću i tehničku koordinaciju.

Izvršni dužnosnik organizira i rukovodi radom Tajništva.

Prema važećem Pravilniku o unutarnjoj organizaciji Povjerenstva, koji je stupio na snagu 01.02.2017. godine, nakon pribavljanja suglasnosti Predsjedništva Bosne i Hercegovine, za izvršavanje poslova i zadataka iz mjerodavnosti Povjerenstva utvrđeno je 21 radno mjesto (36 izvršitelja), od čega su 3 radna mjesta imenovanih lica (7 izvršitelja), 2 rukovodeća radna mjesta (2 izvršitelja), 11 službeničkih radnih mjesta (21 izvršitelj) i 5 zaposleničkih radnih mjesta (6 izvršitelja).

Potrebni kapaciteti

Povjerenstvo, po potrebi, angažira stručnjake raznih profila na temelju ugovora o djelu, autorskog ugovora ili ugovora o privremenim i povremenim poslovima (islamska, hebrejska epigrafika, staroslavenski natpisi i tekstovi, kulturna geografija i pejzažni arhitekti, prirodne znanosti i dr.) za potrebe izrade odluka; suradnika za obavljanje poslova tehničkih snimanja objekata, rada na projektima i dr.

Zaposleni u Povjerenstvu uključeni su u program obuke državnih djelatnika koju organizira Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine u sklopu Projekta izgradnje kapaciteta državnih djelatnika na razini BiH. Pored toga, obuke provode Direkcija za europske integracije i Ministarstvo financija i trezora BiH u domenu primjene konkretnih metoda i procesnih tehnika.

Rad na zaštiti naslijeđa i primjena preporuka međunarodnih konvencija zahtijeva stalna usavršavanja i izobrazbu, te je potrebno osigurati uvjete za usavršavanje zaposlenih stručnjaka i osposobljavanje novouposlenih u izobrazbi koju provode međunarodne stručne organizacije (ICCROM, UNESCO, ICOMOS).

5.2. Prostorije i radni uvjeti

Od rujna 2015. godine sjedište Povjerenstva je u Sarajevu, Maršala Tita 9a, u Zgradi zajedničkih institucija Bosne i Hercegovine.

Na temelju članka 4. stavak (2) Poslovnika o radu, Povjerenstvo je donijelo Odluku o

uspostavljanju ureda Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika u Banjoj Luci i Mostaru, broj 04.1-02.14-33/17-8 od 17.07.2017.godine.

Ured Povjerenstva u Banjoj Luci je počeo sa radom 20.07.2017. godine, na temelju Ugovora o zakupu poslovnih prostorija, zaključenog 19.07.2017. godine sa GP "Krajina" a.d. Banja Luka, broj 01.3-16.4-122/17-3.

Ured Povjerenstva u Mostaru je počeo sa radom 01.10.2017. godine, na temelju Ugovora o zakupu poslovnih prostorija, zaključenog 27.09.2017. godine sa Gradom Mostarom, broj 03-16.4-131/17-1.

Potrebni resursi

U narednom razdoblju potrebno je osigurati dodatne urede za potrebe novog zapošljavanja, te kuhinju, dnevni boravak, mokre čvorove, knjižnicu i dokumentacijski centar koji je na usluzi vanjskim korisnicima, salu za sastanke i press konferencije, arhivski depo i server sobu.

5.3. Oprema

Povjerenstvo ima dva servera, 33 računala i 11 prijenosnih računala. Sva računala su spojena na domenu Vijeća ministara BiH (vm.gov.ba), odnosno nalaze se u sustavu e-vlade. Operativni sustav (Windows 10 Enterprise) na svim računalima je licenciran, kao i Microsoft Office programi. Antivirusna zaštita osigurana je preko e-vlade. Povjerenstvo posjeduje štampače, aparate za umnožavanje i skenere.

Potrebno je nabaviti noviju računalnu opremu jer je prosječna starost trenutne opreme preko 6 godina i softver (AutoCAD, Photoshop, Adobe Acrobat Standard, CorelDRAW i sl.).

Povjerenstvo ima dva službena vozila: terensko vozilo Mahindra i putničko vozilo Škoda Octavia. Putničko vozilo je nabavljeno 2007. godine, prešlo je veliki broj kilometara i potrebna su značajna sredstva za održavanje i opravku, pa je planirana prodaja tog vozila putem licitacije u 2021. godini.

5.4. Upravljanje i harmonizacija poslovanja

U cilju postizanja usuglašenosti poslovanja sa reformom javne uprave koja se provodi u BiH, Povjerenstvo vrši izmjene postojećih i donošenje novih internih spisa.

Upravljački poslovi uključuju izradu strateških i planskih dokumenata, interne kontrole i procedure, organizaciju i koordinaciju poslovanja, izvještavanja i dr.

Uredsko poslovanje obavlja se sukladno Uputi o načinu vršenja uredskog poslovanja u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 30/15) i Uputi o izmjenama i dopunama Upute o načinu vršenja uredskog poslovanja u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 7/16).

Arhiviranje se obavlja sukladno Zakonu o arhivskoj građi i Arhivu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 16/01), Pravilnikom o zaštiti i čuvanju arhivske građe u Arhivu Bosne i Hercegovine i registraturne građe u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 10/03) i Uputi o arhivskoj knjizi, čuvanju registraturne i arhivske građe i primopredaji arhivske građe između

ministarstava, službi, institucija i drugih tijela Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Arhiva Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 16/06).

B Knjižnično poslovanje vodi se sukladno Zakonu o knjižničnoj djelatnosti („Sl. glasnik BiH“ br. 97/05), Zakonu o autorskom i srodnim pravima („Sl. glasnik BiH“, broj 63/10) i Zakonu o zaštiti osobnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06 i 76/11).

Financijsko poslovanje vodi se sukladno zakonskom okviru i smjernicama Ministarstva financija i trezora BiH i Ureda za reviziju.

U cilju efikasnijeg upravljanja Povjerenstvo je u 2020. godini donijelo sljedeće interne spise:

- Okvirni plan za krizno komuniciranje Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika BiH, broj 10-7.4-41/20-5 od 29.01.2020. godine;
- Lista neposredno nadređenih i njihovih pretpostavljenih u postupku ocjenjivanja rada državnih službenika i uposlenika u Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika broj 04.1-07.2-57/20-1 od 17.02.2020. godine;
- Rješenje o obrazovanju Radne grupe i imenovanju koordinatora za izradu srednjoročnih planova rada Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika, broj 04.1-7.2-57/20-7 od 17.03.2020. godine
- Odluka o utvrđivanju režima rada u Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika dok traje opasnost od zaraze virusom Covid 19, broj 04.1-2.14-68/20-1 od 17.03.2020. godine;
- Izvješće o radu Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika u 2019. godini, broj 13-2.14-68/20-2 od 29.04.2020. godine;
- Pravilnik o popisu imovine, potraživanja i obaveza Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika, broj 04.1-2.14-68/20-3 od 13.05.2020. godine;
- Izmjene i dopune Poslovnika o radu Povjerenstva, broj 04.1-2.14-68/20-7 od 18.06.2020. godine;
- Izmjene i dopune Pravilnika o radnom vremenu, odmorima i odsustvima u Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika, broj 04.1-2.14-68/20-9 od 20.07.2020. godine;
- Odluka o imenovanju članova radne grupe za razvoj i uvođenje CAF modela upravljanja kvalitetom u Povjerenstvu, broj 13-7.2-57/20-21 od 21.07.2020.
- Plan rada Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika za 2021. godinu, broj 13-07.4-41/20-25 od 28.08.2020;
- Plan organizacije rada Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika u uvjetima pandemije COVID – 19, broj 10-7.4-41/20-23 od 14.08.2020. godine;
- Akcioni plan za prevenciju korupcije institucija BiH za vrijeme trajanja pandemije Covid 19, broj 11-2.14-68/20-13 od 28.08.2020.
- Odluka o politici nulte tolerancije prema djelima seksualnog uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola, broj 08.1-2.14-68/20-14 od 09.09.2020.

5.5. Harmonizacija zaštite naslijeđa sa EU praksama

Od osnivanja, Povjerenstvo se u svom radu oslanjalo na međunarodne standarde u smislu zaštite i proglašenja dobara nacionalnim spomenicima. Proces donošenja odluka, dokumentiranja, mjera zaštite i terminologija počiva na preporukama međunarodnih konvencija, povelja i odluka (UNESCO, ICOMOS, ICCROM, ICOM, Vijeće Evrope itd.).

Bosna i Hercegovina
Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika

Poglavlje 6: Okvir za praćenje provedbe plana i evaluaciju rezultata

Definiranje ključnih pokazatelja

Ključni pokazatelj uspješnosti programa Zaštite i rehabilitacije nacionalnih spomenika je ostvarenje operativnog cilja (Integrirana zaštita nacionalnih spomenika) koji se provodi kroz dva projekta:

Projekat 1.1. Zaštita nacionalnih spomenika

Indikator: broj pripremljenih prijedloga odluka (pozitivne, negativne, izmjene i dopune, ispravke i odluke o ukidanju ranije donesenih odluka)

Indikator: broj donesenih odluka (pozitivne, negativne, izmjene i dopune, ispravke i odluke o ukidanju ranije donesenih odluka)

Indikator: broj pripremljenih aplikacija projekata i nominacija

Projekat 1.2. Rehabilitacija nacionalnih spomenika

Indikator: broj projekata i nominacija

Metodi za prikupljanje informacija o pokazateljima

Pokazatelji se mogu pratiti kroz godišnja izvješća o radu Povjerenstva, na službenoj web stranici Povjerenstva, u „Službenom glasniku BiH“ i web aplikaciji za vođenje uredskog poslovanja.

Metodologija prikupljanja informacija o pokazateljima temelji se na:

- godišnjim izvješćima o radu Povjerenstva;
- redovitom praćenju i ažuriranju informacija o upisu zabilježbe o nepokretnim nacionalnim spomenicima u zemljišne knjige; o objavljenim odlukama u „Službenom glasniku BiH“ i na web stranici Povjerenstva, o osiguranim fondovima za spomenike;
- web aplikaciji za vođenje uredskog poslovanja;
- evidentiranju tehničko-stručne pomoći pružene vlasnicima i korisnicima spomenika i mjerodavnim institucijama.

Izvršni dužnosnik

Mirzah Fočo

PRILOG 1. Akcijski plan Srednjoročnog plana rada institucije

PRILOG 2. Pregled zakona, drugih propisa i razvojno-investicijskih projekata/programa predviđenih Srednjoročnim planom rada institucije

Broj: 13-7.4-24/21-25

Sarajevo, 05.07.2021. godine